

Fiskebåt
Att:
Røysegata 15
6003 ÅLESUND

Høring av endringer i konsesjonsforskriften og strukturkvoteforskriftene - økt deltakelse i hvalfangsten.

Nærings- og fiskeridepartementet har i brev av 3. mars 2020 bedt Fiskeridirektoratet utarbeide og sende på høring et forslag om endringer i konsesjonsforskriften av 13. oktober 2006 og strukturkvoteforskriften for havfiskeflåten av 4. mars 2005 for å stimulere til økt deltakelse i hvalfangsten. Departementet ønsker at det ses nærmere på gjeldende erfaringsvilkår for deltakelse i hvalfangst. Det bes videre om en vurdering av muligheten for å åpne opp for unntak fra kondemneringskravet i strukturkvoteordningene for fartøy som skal ha hvalfangst som eneste driftsgrunnlag. Forslaget følger nedenfor.

Oppstart for hvalfangsten er 1. april og departementet har derfor bedt om at det settes en kort høringsfrist på ca. 3 uker. Høringssvar må være sendt Fiskeridirektoratet innen 15. april 2020.

1. Situasjonen i hvalfangstnæringen

Hvalfangstnæringen har i flere år vært i en vanskelig situasjon med færre fartøy som deltar og lavere totalfangst, se tabell 1. Omsetningssituasjonen har i flere år vært preget av at antall kjøpere er redusert, og at det er få anlegg som tar imot hvalkjøtt. Etterspørselen etter kjøtt er etter det vi erfarer fortsatt tilstede, og markedet fikk f.eks i 2019 ikke tilført nok kjøtt til å dekke etterspørselen. En annen faktor er at de som har adgang til å delta i andre fiskeri i tillegg til hvalfangst, i stedet velger å delta i fiskeri som er mer lønnsomme. Betydelige kostnader ved å rigge om fra vanlig fiskeri til hvalfangst forsterker også den vanskelige situasjonen. I følge Merkeregisteret har 12 av 16 fartøy som i dag har adgang til å delta i fangst av hval deltageradgang i andre fiskeri, hovedsakelig torsk m.v. med konvensjonelle redskap i kystgruppen.

En ytterligere faktor som påvirker situasjonen i hvalfangstnæringen er at næringen står overfor et generasjonsskifte. Næringsaktører har derfor uttrykt bekymring for rekrutteringen i fangstleddet. Dersom fangsten og markedet fremdeles skal opprettholdes mener departementet at det bør legges til rette for at flere får adgang til å delta i fangsten av vågehval.

I følge våre registre er det pr. i dag 16 fartøy med adgang til å drive hvalfangst. 10 fartøy er registrert i Nordland fylke, 4 fartøy i Møre og Romsdal fylke og 2 fartøy i Vestland fylke. 12 av 16 fartøy har andre deltageradganger/tillatelser i tillegg til hvalfangst. De fleste fartøyene (10) er på mellom 20 – 30 meter største lengde. 3 fartøy er under 20 meter og 3 fartøy er over 30 meter største lengde.

Nedenfor følger en oversikt over antall tillatelser, totalkvote, antall dyr fangstet og antall fartøy som har deltatt siden 2013.

Tabell 1 *Totalkvote, fangst, antall tillatelser, antall deltakende fartøy**

År	Totalkvote**	Fangst	Antall tillatelser – hval	Antall deltakende fartøy
2013	1286	594	18	17
2014	1286	736	23	21
2015	1286	660	22	21
2016	880	591	20	16
2017	999	432	15	11
2018	1278	454	12	11
2019	1278	429	14	10

*Kilde: Fiskeridirektoratet

**Totalkvoten fastsettes etter beregningsmodeller utarbeidet av den internasjonale hvalfangstkommisjon.(IWC) og skal sikre en bærekraftig fangst av vågehvalbestanden.

Oversikten over viser en nedadgående trend både når det gjelder antall dyr fangstet i forhold til totalkvoten, antall tillatelser og antall deltakende fartøy i perioden 2013 - 2019. Dette innebærer at det er rom for både økt fangst og økt antall deltakere.

Fiskeridirektoratet har ikke utarbeidet lønnsomhetsundersøkelser knyttet til hvalfangstflåten. Nedenfor følger imidlertid en oversikt over utviklingen i førstehåndsverdi for vågehval i perioden 2013-2019, både totalverdi og gjennomsnittlig verdi pr. kilo.

Tabell 2 Verdi vågehval

År	Totalverdi i kr.*	Totalfangst kg rundvekt*	Gjennomsnittlig verdi* *pr. kg rundvekt i kr
2013	24.720.137	724.119	34,13
2014	29.498.257	871.013	33,86
2015	27.164.374	793.402	34,23
2016	24.179.244	693.729	34,85
2017	17.694.738	500.888	35,32
2018	19.293.402	556.568	34,66
2019	14.868.272	421.258	35,29

*Kilde:Norges Råfisklag

**Ca. verdi

Oversikten viser at totalverdien går ned mens gjennomsnittlig verdi pr. kilo rundvekt er ganske stabilt.

2. Gjeldende regelverk

Vilkårene for tildeling av tillatelse til å delta i hvalfangst fremgår av § 7-2 i forskrift av 13. oktober 2006 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konsesjonsforskriften). § 7-2 første ledd sier følgende:

«Tillatelse til å drive fangst av vågehval kan bare tildeles dersom følgende vilkår er oppfylt:

- a) Fartøyet må være registrert i merkeregisteret*
- b) Eier må være ført på blad B i fiskermanntallet*
- c) Eier må ha deltatt i fangst av vågehval med det omsøkte fartøyet i minst ett av de seks siste årene. Fiskeridirektoratet kan dispensere fra dette vilkåret dersom eier er forhindret fra å drive hvalfangst på grunn av politiske verv, eller dersom eier har anskaffet nytt fartøy til erstatning for fartøy som vedkommende har deltatt i fangst av vågehval med i minst ett av de siste seks år.*

I § 7-2 annet ledd åpnes det for å innvilge søknad om tillatelse til å delta i hvalfangst selv om vilkårene i første ledd bokstav c) ikke er oppfylt. Ved avgjørelsen av om slik tillatelse skal gis, skal det legges vekt på de faglige og tekniske forutsetningene for å drive hvalfangst. Det kan blant annet stilles vilkår om at en eller flere av mannskapet skal ha erfaring fra hvalfangst. Det er i § 7-2 også satt som vilkår for å delta i fangsten at eier og skytter må gjennomgå kurs, herunder skyteprøve. Kursene har sammenheng med de kravene som stilles til utøvelse av fangsten, herunder fremgangsmåten ved avlaving av dyrene, jf. forskrift 31. mars 2000 nr. 312 om utøvelse av fangst av vågehval.

Gjeldende vilkår om tidligere aktivitet for å kunne delta i hvalfangst ble fastsatt i forbindelse med gjenopptakelsen av hvalfangsten i 1993 og er ikke endret siden. Aktivitetskravet ble innført blant annet for å synliggjøre kravet til faglige kvalifikasjoner for å kunne drive hvalfangst. Da kravet ble satt i 1993 var kvoten relativt liten (292 dyr). For at deltakende fartøy skulle få størst mulig lønnsomhet av fangsten ville en gi fartøy som hadde andre driftsalternativ mulighet til å benytte disse, uten at adgangen til å drive hvalfangst dermed kunne gå tapt ved manglende aktivitet.

3. Forslag til endring av kravet om tidligere deltakelse i hvalfangsten

Departementet ønsker å gjøre tilgangen til å kunne drive hvalfangst lettere, og ønsker derfor at det ses nærmere på erfaringsvilkåret i § 7-2 første ledd bokstav c). Situasjonen i næringen idag er annerledes enn da aktivitetskravet ble innført i 1993. Totalkvoten er høy og uttaket av vågehval lavt. I perioden 2013-2019 er gjennomsnittlig kvoteutnyttelse på ca. 47 % og lavest utnyttelse i perioden er ca. 33 % i 2019, se tabell 1.

For å stimulere til økt rekruttering til hvalfangsten kan det være hensiktsmessig å lempe på kravet til tidligere deltakelse i hvalfangst. Det er imidlertid fremdeles viktig at noen om bord har erfaring fra hvalfangst. Dette for å sikre opprettholdelse av faglig kompetanse. En mulighet er å stille vilkår om at eier eller en eller flere fra mannskapet skal ha erfaring fra hvalfangst i ett av de siste seks årene, slik at det ikke kreves at utelukkende eier selv må ha en slik erfaring, jf gjeldende bestemmelser i § 7-2 annet ledd. Dersom eier ikke selv har slik erfaring må det kunne dokumentere at en eller flere av mannskapet har slik erfaring.

En annen mulighet er at det stilles krav om erfaring men uten noe tidsperspektiv. Erfaring må kunne dokumenteres.

Ved de foreslåtte alternativene vil det være naturlig at gjeldende krav om at aktiviteten skal være knyttet til det fartøyet det ønskes å drive hvalfangst med, faller bort.

Ved større fleksibilitet i erfaringsvilkåret foreslås det at dispensasjonsadgangen for eier som er forhindret fra hvalfangst på grunn av politiske verv m.v. faller bort. Dersom aktivitetskravet lempes ytterligere anses det heller ikke som nødvendig med andre former for dispensasjonsordninger.

Vi kan heller ikke se at det er grunnlag for å opprettholde bestemmelsen om at tillatelse til å delta i fangst kan begrenses til visse områder bør opprettholdes jf. § 7-2 annet ledd siste pkt. Denne bestemmelsen har aldri hatt noen realitetsbetydning.

Vi ber om høringsinstansenes syn på disse alternativene.

I sammenheng med at erfaringsvilkåret i § 7-2 første ledd bokstav c) vurderes endret bes det også om høringsinstansenes syn på om erfaringsvilkåret for stedfortreder i § 7-3 første ledd bokstav b) om å ha deltatt i fangst av vågehval i minst to av de tre seneste årene, bør endres.

4. Forslag om unntak fra kondemneringskravet i strukturvoteordningene for fartøy som skal benyttes i hvalfangst

Departementet har bedt Fiskeridirektoratet innarbeide et forslag i høringsbrevet som muliggjør unntak fra kravet om kondemnering i strukturvoteordningen dersom fartøyet bare skal brukes til vågehvalfangst. Et slikt unntak ble innført for rene rekefartøyer i 2014. Bakgrunnen for at dette tiltaket ble gjennomført for rekefartøyer, er i følge departementet sammenlignbart med situasjonen for det tilgjengelige kvotegrunnlaget på vågehval og hvalfangstnæringen som sådan. I likhet med situasjonen for rekefartøyer er det få deltakere og lav aktivitet i hvalfangsten.

Gjeldende unntak fra kondemneringskravet for rekefartøyer fremgår av § 6 siste ledd i forskrift av 4. mars 2005 om strukturvoteordning for havfiskeflåten:

«Det kan gjøres unntak fra kravet om kondemnering av det uttatte fartøyet dersom fartøyet har eller tildeles rekefartøytillatelse, og ikke har eller tildeles andre spesielle tillatelser eller deltageradganger i medhold av deltakerloven kap. 2 og 3 eller bestemmelser fastsatt i medhold av disse. Fartøyet skal være registrert i Skipsregisteret, og det skal tinglyses at fartøyet ikke kan nyttes til fiske i henhold til annen spesiell tillatelse enn rekefartøykonsesjon og heller ikke i henhold til deltageradgang.

Tilsvarende bestemmelse er ikke fastsatt i strukturvoteordningen for kystflåten.

Fartøyene som trekkes ut av fiske gjennom strukturvoteordningene er gjennomgående de eldste og minst effektive fartøyene innenfor de enkelte gruppene i havfiskeflåten og kystfiskeflåten. Imidlertid er det mulig at en ordning med unntak fra kondemneringskravet vil gjøre at man er mer villige til å trekke ut mer egnede fartøyer med sikte på å selge fartøyer til kjøper som skal drive med hvalfangst eller selv benytte fartøyet i hvalfangst. Det foreslås derfor at det gjøres unntak fra kondemneringskravet i strukturvoteordningene for fartøyer som skal delta i hvalfangst.

Som for rekeetrål foreslås det at fartøyet som unntas kondemneringskravet skal være registrert i Skipsregisteret, og at det skal tinglyses at fartøyet ikke kan nyttes til fiske i

henhold til annen spesiell tillatelse enn tillatelse til hvalfangst og heller ikke i henhold til deltageradgang. På den måten vil fiskerimyndighetene ha oversikt over hvilke fartøy dette gjelder og et slikt krav vil også kunne motvirke at fartøyene ikke senere kommer tilbake i annet fiske. Det foreslås derfor også at det settes vilkår om at fartøyene skal kondemneres når de ikke lenger benyttes i hvalfangst.

Ved innføring av unntak fra kondemneringskravet for fartøy som skal delta i hvalfangst vil det være naturlig å fastsette en slik unntaksbestemmelse både i forskriften om strukturkvoteordning for havfiskeflåten og forskriften om spesielle kvoteordninger for kystfiskeflåten. I den anledning vil vi vise til at fartøy med adgang til å delta i hvalfangst størrelsesmessig er representert i begge grupper.

Vi ber om høringsinstansenes syn på om det bør gis unntak fra kondemneringskravet i strukturkvoteordningene for havfiskeflåten og kystfiskeflåten for fartøy som skal delta i hvalfangst med dette som eneste driftsgrunnlag.

5. Forslag til endringer i konsesjonsforskriften og strukturkvoteforskriftene for havfiskeflåten og kystfiskeflåten
  - a. Endring av konsesjonsforskriften av 13. oktober 2006

Fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet den ....2020 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 12 tredje ledd

I

I forskrift 13.oktober 2006 nr. 1157 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst m.v. gjøres følgende endringer:

§ 7-2 første ledd bokstav c) (endret) skal lyde:

Eier eller minst en av mannskapet må ha deltatt i fangst av vågehval i minst ett av de seks siste årene. Det skal legges vekt på de faglige og tekniske forutsetningene for å drive hvalfangst.

§ 7-2 annet ledd utgår.

§ 7-2 tredje ledd, fjerde ledd og femte ledd blir nytt § 7-2 annet ledd, tredje ledd og fjerde ledd.

II

Forskriften trer i kraft straks.

b. Endring av strukturkvoteforskriften for havfiskeflåten av 4. mars 2005

Fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet den .....2020 med hjemmel i lov av 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) § 14

I

I forskrift av 4. mars 2005 nr. 193 om strukturkvoteordning m.v. for havfiskeflåten gjøres følgende endringer:

§ 6 siste ledd (endret) skal lyde:

Det kan gjøres unntak fra kravet om kondemnering av det uttatte fartøyet dersom fartøyet har eller tildeles reketråltillatelse *eller hvalfangsttillatelse*, og ikke har eller tildeles andre spesielle tillatelser eller deltageradganger i medhold av deltakerloven kap. 2 og 3 eller bestemmelser fastsatt i medhold av disse. Fartøyet skal være registrert i Skipsregisteret, og det skal tinglyses at fartøyet ikke kan nyttes til fiske i henhold til annen spesiell tillatelse enn reketrålkonsesjon *eller hvalfangsttillatelse* og heller ikke i henhold til deltageradgang.

II

Forskriften trer i kraft straks.

c. Endring av forskrift om spesielle kvoteordninger for kystfiskeflåten av 7. november 2003

Fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet den .....2020 med hjemmel i lov av 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) § 14.

I

I forskrift om spesielle kvoteordninger for kystfiskeflåten av 7. november 2003 nr. 1309 gjøres følgende endringer:

§ 8 fjerde ledd (endret) skal lyde:

«Det kan gjøres unntak fra kravet om kondemnering av det uttatte fartøyet dersom fartøyet har eller tildeles hvalfangstillatelse, og ikke har eller tildeles andre spesielle tillatelser eller deltageradganger i medhold av deltakerloven kap. 2 og 3 eller bestemmelser fastsatt i medhold av disse. Fartøyet skal være registrert i Skipsregisteret, og det skal tinglyses at fartøyet ikke kan nyttes til fiske i henhold til annen spesiell tillatelse enn hvalfangstillatelse og heller ikke i henhold til deltageradgang.

Gjeldende § 8 fjerde ledd blir nytt § 8 femte ledd og skal lyde:

Det kan settes vilkår for tildeling av strukturkvote, når dette følger av alminnelige forvaltningsrettslige regler.

II

Forskriften trer i kraft straks.

Med hilsen

Truls Konow
seksjonssjef

Kristin Skurtveit
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Fiskebåt	Røysegata 15	6003	ÅLESUND
Mattilsynet	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Norges Fiskarlag	Postboks 1233 Torgarden	7462	TRONDHEIM
Norges Småvalfangerlag	Postboks 714	8301	SVOLVÆR
Norsk Sjømannsforbund	Postboks 2000 Vika	0125	OSLO
Samediggi Sametinget	Ávjovárgeaidnu 50	9730	KARASJOK
Sjømat Norge	Postboks 5471 Majorstua	0305	OSLO

Kopi til:

Nærings- og Fiskeridepartementet	Postboks 8090 Dep	0032	OSLO
----------------------------------	-------------------	------	------

